

VANBINNEN & VANBUITEN

Peter van Boven *Brieven aan Godelle met Kienas, 11/24, lente*
Gesprek met Gerard Gielen over het schoonheidsideaal

2005
Geruststand van

Neem de boomlange benen van Cameron Diaz, de pronte kont van Jennifer Lopez en het smalle middel van Kate Moss.

Combineer met het diepe decolleté van Madonna en de zwoele oogopslag van Catherine Zeta-Jones.

Voeg de volle lippen van Angelina Jolie toe, rond af met het hagelwit gebit van Julia Roberts, en je komt dicht

in de buurt van **het perfecte plaatje.**

Graag ook 'n mannelijke variant voor de dames? Geen probleem, hier gaan we dan. Plaats de gespierde schouders van Schwarzenegger op de buik met wasbord van Mel. Daaronder de bips van Banderas en de benen van Brad Pitt (bij voorkeur gehuld in dat rokje uit Trou!). Meng de melancholieke blik van Orlando Bloom met de gultige smile van DiCaprio, en de prins van je dromen is klaar.

Uiteraard kunnen wij, arme bloedjes, niet tippen aan zulke afgelichte mooie lijven. Bij iedereen is er wel een hoekje af. Een kromme neus of een scheve tand. Te dikke derriere of te klein ballon. Onbespeerbare spierballen of een sproetige snoet...

Toch laten we ons met z'n allen verblinden door de buitenkant. Waarom is het schoonheidsideaal zo alomtegenwoordig? Pedagoog en seksuoloog Gerard Gielen bestudeert de zaak vanbinnen en vanbuiten, en strooit kuisstig antwoorden in het rond.

Prinsessen & draken

Gerard Gielen De impact van het uiterlijk is ontzettend groot, en groeit nog altijd. Uiteraard spelen de media daarin een belangrijke rol. Programma's als *Beautiful* en *Extreme Makeover* toveren lelijke eenjies om tot prinsessen. Zenders als TMF en MTV bombarderen je dag en nacht met bloedmooie meiden. Schoonheid en sex appeal verkopen nu eenmaal goed. Een Duits damesblad deed ooit de omgekeerde test. Het tijdschrift wilde weg van de glitter en glamour, en koos voor gewone vrouwen op de cover. Geen modellen dus, maar doorsnee dames. Wel, het magazine heeft snel bakzeil gehaald, want de verkoop daalde drastisch. Het zit er blijkbaar diep ingebakken. Niet alleen mannen, maar ook vrouwen, zien het liefst mooie mensen op de cover. De fascinatie voor schoonheid is

gewoon onuitroeibaar, vrees ik, én eeuwenoud. Als Cleopatra niet onweerstaanbaar was geweest, had de wereld er helemaal anders uitgezien.

Recent onderzoek toont aan dat zelfs baby's de voorkeur geven aan mooie gezichten. Ze kijken er langer naar dan naar minder mooie gezichten. Het is dus blijkbaar een beetje aangeboren. Wat niet wil zeggen dat er geen dingen aangeleerd worden. Het begint al bij sprookjes. Daarin staan mooi en lelijk lijnrecht tegenover elkaar. De beeldschone prinses haalt het van de boze heks. De knappe prins verslaat de vuurspuwende draak. Het mooie personage is goed, en het lelijke is slecht. Die boodschap krijgen kinderen er van

bij het begin in gehamerd. Ook in boeken, soaps en films zie je datzelfde stramen terugkeren. De held is de gespierde bink. De boosdoener heeft een gehavende kop. Er zijn weinig verhalen te vinden die het omgekeerde beweren.

In feite is dat de kern van het probleem. Positieve eigenschappen, zoals charmant of aardig zijn, worden heel vaak aan een knap uiterlijk gekoppeld. We hebben zelf de proef op de som genomen bij een aantal hulpverleners, toch mensen met een sociale opleiding. Ze kregen tien foto's voorgelegd van kinderen, die ze niet alleen op hun aantrekkelijkheid moesten beoordelen, maar ook bepaalde karaktertrekken moesten toekennen. Wel, het meisje dat als mooiste uit de bus kwam,

scorede ook heel hoog op positieve eigenschappen, terwijl een dikke jongen een hebehoel onbetrouwbare eigenschappen kreeg toegewezen. Aantrekkelijkheid linken aan lief, leuk en waardevol zijn is natuurlijk fout. Zo schuift je een hebehoel mensen aan de kant, alleen omdat ze hun uiterlijk niet mee hebben, terwijl ze toch heel bijzonder kunnen zijn. Het is dus hoog tijd om met z'n allen meer naar de binnenkant te leren kijken.

Rank & slank

Makkelijker gezegd dan gedaan. Slechts één procent van de wereldbevolking voldoet aan het schoonheidsideaal. Maar door de stortvloed aan beelden krijgen we nu méér mooie mensen te zien in een dag, dan onze grootouders in hun hele leven. Trek naar de bioscoop en de beauty's spatzen van het scherm. Zap naar een soap, en alle acteurs zijn mooi en meedogenloos. Sla een glossy tijdschrift open en de dieettips rollen van de bladzijden. Liefde en geluk lijken alleen weggelegd voor perfect gesculpteerde pluimgewichten. Als pulkelige puber zou je van minder gederprimeerd raken...

Gerard Gielen

Jongeren worden zich steeds vroeger bewust van het schoonheidsideaal. Brits onderzoek toonde onlangs aan dat zeventig procent van de veertienjarige meisjes zichzelf te dik vindt. Ze krijgen dan ook onmogelijke maten voorgeschoteld. In de jaren zeventig zaten filmsterren en topmodellen slechts zeven procent onder het normale gewicht. Nu wegen modellen gemiddeld 23 procent minder! Op de catwalk defileren uitgemergelde meisjes, vormloos omdat ze zo mager zijn.

In de middeleeuwen was rondborstigheid mooi, nu is slank zijn de norm. In bepaalde Afrikaanse culturen vinden ze mollige vrouwen fantastisch, omdat vetrolletjes op rijk-

dom duiden. Maar in onze Westerse wereld vol overvloed, krijgt superslank zijn een exclusief cachet. Er is ook een hele business aan verbonden. De winkelrekken puien uit met schoonheidsmiddeltjes en afslankingscrèmes, die het cliché hardnekkig in stand houden.

Meisjes zijn gevoeliger voor die invloed dan jongens. Logisch, want vrouwen worden nog altijd méér op hun uiterlijk afgerekend dan mannen. Mannen kunnen hun gebrek aan schoonheid opvangen door rijkdom, status of talent. Bij vrouwen volstaat talent alleen niet, ze moeten liefst ook nog 'ns stralend voor de dag komen. Op televisie zijn bijna alle presentatrices jong, mooi en slank. Mannen halen het scherm tot hun pensioen, vrouwen verdwijnen als de eerste rimpels verschijnen. In de filmwereld heb je hetzelfde fenomeen. Stilaan stokoude acteurs als Sean Connery of Harrison Ford krijgen tegenspeelsters die twintig of dertig jaar jonger zijn. Het omgekeerde zie je zelden gebeuren. Toch zijn ook jongens aan een inhaalbewe-

ging bezig. Ze lijden aan het Adoniscomplex, en gaan verwoed fitnessen, op zoek naar een brede borstkas en geribbelde buikspieren. Daarom vind ik FC de Kampioenen een echte verademing. Eindelijk nog eens een televisieserie met allemaal doodgewone mensen. Die zouden véél méér getoond mogen worden.

Potjes & dekseltjes

Gewone mensen? In heel Hollywood is geen ster te vinden die niet liet sleutelen aan zijn of haar lijf. Botoxinjecties, personal trainers, billen die trillen op de powerplate. Glanzend gebleepte tanden, met collageen gevulde lippen, strakgetrimde buiken en bijgewerkte borsten... Een trend die ook doorzet aan deze kant van de oceaan.

Gerard Gielen

In Groot-Brittannië is een enorme rei ontstaan toen ouders hun dochter een stel nieuwe borsten cadeau wilden doen voor haar zestiende verjaardag. De chirurg weigerde om die operatie uit te voeren. "Jonge meisjes willen blijkbaar met steeds extremere middelen aan het schoonheidsideaal beantwoorden.

Of we daarin moeten berusten? Nee, natuurlijk niet! Ouders kunnen tieners ervan bewust maken dat er méér is dan alleen maar die buitenkant. Ook al is de puberteit de periode van verlies worden, en speelt het uiterlijk daarbij een belangrijke rol. Toch moeten we er op blijven hameren dat wat je uitstraalt belangrijker is dan hoe je eruit ziet.

Een prettige troost is dat verband is dat de meeste mensen een partner kiezen die ongeveer even aantrekkelijk is als zijzelf.

Merkwaardig genoeg vallen ongelukkig mooie mensen daardoor

Onaantrekkelijk?

Gerard Gielen is docent aan de Katholieke Hogeschool Limburg. Samen met zijn studenten startte hij een grootscheeps onderzoek naar de impact van het uiterlijk bij sociale contacten. Dat resulteerde in een boek, een cd-rom en een website, met de titel 'Onaantrekkelijk?'. Bedoeling is om mensen aan het denken te zetten over het schoonheidsideaal. Er zijn ook lespakketten beschikbaar om met kinderen en jongeren rond dit thema aan de slag te gaan.

'Onaantrekkelijk'
door Gerard Gielen is uitgegeven bij Garant.
ISBN 90 441 1455 7
www.onaantrekkelijk.be

vaker uit de boot. Want omdat ze zo uitzonderlijk knap zijn, durft niemand een afspraakje met hen te maken. De Braaf Pitts en Angelina Jolies onder ons raken dus moeilijk aan een lief!

Het klinkt verschrikkelijk cliché, maar uiteindelijk past op elk potje een dekseltje. Je uiteindelijk heeft veel impact bij het eerste contact, maar zodra je die barrière voorbij bent, zie je hoe iemand écht is. Een jongen die je geweldig knap leek, kun je bij nader inzien toch niet zo fantastisch vinden. Of een meisje dat je op het eerste gezicht een beetje raar vond, kan zo bijzonder zijn dat ze voor jou de aller mooiste wordt.

Het zit verbinen, zingt Clouseau terecht. Zo'n liedje blijft natuurlijk een speldenprek. Want er zijn al zoveel songs over vrede geschreven, en die is er ook nog altijd niet. Maar dat mag ons in geen geval beletten om speldenprikken te blijven geven.

TEGENWICHT-TIPS

Tieners kijken tegen grote verbouwingswerken aan. Zwabberbenen, bobbelig vel, hormonen helemaal uit balans. De kloof met de spetters op hun posters is diep. En dat zet een domper op hun zelfbeeld. Geen nood, met deze tips krik je hun ik weer op.

- Pubers zitten in een fase waarin ze nog niet 'af' zijn. Geen wonder dat ze een beetje uit proportie lijken. Troost ze met verhalen van hoe je er zelf uitzag als tiener. Haal desnoods een fotoalbum boven, waarin je met een sultig kapsel en een beugel prikt.
- Is je dochter doodongelukkig over haar uitdijende dijen? Zit je puberzoon verveld met puistjes? Waag het niet om ze te plagen, maar reageer met veel begrip. Neem hun twijfels ernstig en zoek mee naar camouflagemiddelen. Ook al lijken pubervet en pukkels in jouw ogen een piepklein probleem.
- Geef zelf het goede voorbeeld. Als moeders voortdurend vechten tegen vermeende vetrolletjes, zullen hun dochters zich ook sneller overleveren aan een dieet. Bovendien ligt hun zelfbeeld lager dan bij meisjes van wie mamalfief niet gefixeerd is op haar gewicht. Dat is bewezen door de wetenschap.
- Baal je van het hele schoonheidsideaal? Praat met je tieners over de binnen- en de buitenkant. Net zoals je discussies voert over roken, drinken en drugs, kun je ook met een kritische blik tegen de beautysector aankijken.
- Mooie meiden in de media verbannen uit je huis is onbegonnen werk. Maar je mag wel kanttekeningen maken bij programma's als Beautiful of Extreme Makeover. Doorprik de mythes in magazines. Want een veggie Photoshop doet wonderen. Elk vlekje wordt uitgevinkt, elke rimpel gladgestreken. Zelfs een topmodel is nooit perfect
- Let tot slot op de signalen die je uitzendt. Over de dikke vriendin van je dochter kun je schamper laten vallen: 'Wow, die zou beter op haar lijn letten.' Of je kunt enthousiast reageren: 'Ze lijkt me supersympathiek!' Zo focus je op de positieve eigenschappen die mensen uitstralen.